

PAMETNE SKUPNOSTI IN PAMETNA POLICIJSKA DEJAVNOST V SLOVENSКИH OBČINAH

BRANKO LOBNIKAR, ANŽE MIHELIC,

KAJA PRISLAN MIHELIC

Univerza v Mariboru, Fakulteta za varnostne vede, Ljubljana, Slovenija
branko.lobnikar@um.si, anze.mihelic@um.si, kaja.prislan@um.si

Po svetu se države in mesta osredotočajo na trajnostni razvoj z inovativnimi pristopi k družbenim problemom. Razvoj pametnih skupnosti vodi k učinkovitejšim, fleksibilnejšim in trajnostnim okoljem, izboljšuje kakovost življenja ter ponuja kakovostnejše storitve. Te skupnosti uvajajo inovacije na področjih energetike, mobilnosti, zdravstva, turizma, okolja, ekonomije, javnega upravljanja, šolstva in varnosti. Pametne skupnosti izkoriščajo informacijsko-komunikacijske tehnologije in inteligentne sisteme za reševanje varnostnih izzivov, kar vključuje tudi pametno policijsko delovanje. To je nov pristop v policijskem delu, osnovan na podatkih, ki združuje tehnologijo, raziskave in analitiko. Cilj je izboljšati preprečevanje in preiskovanje kriminalitete ter okrepiti na dejstvih temelječo policijsko delo. V Sloveniji smo septembra 2023 izvedli raziskavo med 57 odgovornimi za varnost v občinah, ki so ocenili razvoj pametnih skupnosti/mest. V prispevku so prikazani rezultati stopnje razvitosti posameznih področij pametnih skupnosti/mest v občinah ter predstavljeni projekti/rešitve s področja pametne policijske dejavnosti ali pametnega razvoja na področju zagotavljanja varnosti v lokalnih skupnostih.

Ključne besede:

pametne skupnosti, pametna policijska dejavnost, občine, informacijsko-komunikacijska tehnologija, Slovenija

SMART COMMUNITIES AND SMART POLICING IN SLOVENIAN MUNICIPALITIES

BRANKO LOBNIKAR, ANŽE MIHELIC,
KAJA PRISLAN MIHELIC

University of Maribor, Faculty of Criminal Justice and Security, Ljubljana, Slovenia
branko.lobnikar@um.si, anze.mihelic@um.si, kaja.prislan@um.si

Globally, nations and urban areas are emphasizing sustainable development through innovative solutions to societal issues. The evolution of smart communities fosters environments that are more effective, adaptable, and eco-friendly, enhancing quality of life and service deliverement. services. These communities are pioneering in fields like energy, mobility, healthcare, tourism, environment, economics, public governance, education, and security. They employ information-communication technologies and smart systems for addressing security concerns, incorporating smart policing. This novel police work strategy relies on data, merging technology, research, and analytics to bolster crime prevention and investigation, augmenting the scientific knowledge base. In September 2023 we conducted a survey involving 57 municipal safety officials in Slovenia, who evaluated the progress of smart communities/cities. The study reveals the advancement levels in various domains of smart communities/cities and highlights projects and solutions in smart policing or development related to ensuring safety in local communities.

Keywords:

smart
communities,
smart
policing,
municipalities,
information -
telecommunication
technology,
Slovenia

1 Uvod

Države in mesta po vsem svetu z vizijo in cilji trajnostnega razvoja stremijo k odkrivanju novih in inovativnih rešitev k reševanju družbenih problemov. Posledica tega so med drugim razvojne strategije usmerjene v *pameten razvoj* in *pametne skupnosti*, kar vključuje inovativne pristope k razvoju učinkovitejših, fleksibilnejših, trajnejših okolij in boljših storitev za zagotovitev višje kakovosti življenja. Središče pametnih skupnosti predstavljajo inovativni pristopi, ki presegajo tradicionalne metode in pristope in nudijo sveže perspektive za reševanje kompleksnih problemov. Varnost, kot eden izmed temeljnih stebrov kakovosti življenja, prav tako sledi tej paradigmi. Oblasti v lokalnem okolju (v občinah) z vidika zagotavljanja varnosti pomembno vplivajo na razvoj trajnostnih mest in skupnosti s spodbujanjem različnih pobud za varnost v skupnosti in zagotavljanjem, da se vsi člani skupnosti počutijo varne v svojih bivanjskih soseskah. Namen prispevka je analizirati, kako so v slovenskih občinah razvita posamezna področja pametnih skupnosti ter predstaviti projekte/rešitve s področja pametne policijske dejavnosti ali pametnega razvoja na področju zagotavljanja varnosti v lokalnih skupnostih.

2 Pametne skupnosti in pametna policijska dejavnost

Trajnostni razvoj in zagotavljanje varnosti prebivalcev sta ključna razvojna cilja vseh sodobnih držav. Kot odgovor na izzive na tem področju so se začeli razvijati projekti *pametnih skupnosti*, ki s pomočjo razvoja učinkovitejših, fleksibilnejših storitev stremijo k zagotavljanju višje kakovosti življenja prebivalcev (Bang idr., 2019). Pristopi so značilni predvsem za urbana središča (*pametna mesta*), vendar se vse pogosteje pojavljajo tudi v ruralnih skupnostih (*pametne vase*). Za pametne skupnosti je značilno soodvisno delovanje različnih deležnikov v lokalnem okolju, uporaba sodobne tehnologije, jasno opredeljeni strateški cilji in natančno določena področja delovanja. Področja delovanja pametnih skupnosti so raznotera in vključujejo promet oz. mobilnost, energetiko, zdravstvo in medicino, ekonomijo oz. gospodarstvo in kmetijstvo, okolje, javno upravljanje, izobraževanje, bivanje in tudi varnost (Prislán Mihelič idr., 2022). Razvoj *pametnih rešitev*, ki jih opredeljujemo kot integracijo različnih produktov, tehnologij in storitev za inovativno in učinkovito upravljanje prepoznanih potreb in problemov, poteka na osnovi *omogočitenih tehnologij* (te razumemo kot najsodobnejše in inovativne izume, ki omogočajo hiter razvoj in preboj), kar se kaže v razvoju različnih pametnih sistemov in rešitev na

področju upravljanja javnega življenja (npr. nadzorstveni, zdravstveni, prometni sistemi), bivanja v zasebnih domovih (npr. asistenca na domu posameznika) ali izvajanja organizacijskih, poslovnih, industrijskih, kmetijskih in drugih procesov (Prislan Mihelič idr., 2022). Vse to omogoča algoritmično, tehnološko podprto, upravljanje procesov v lokalnih skupnostih (Bang idr., 2019; Tulumello & Iapaolo, 2022).

Načela, na katerih temeljijo pametne skupnosti, so (Prislan Mihelič idr., 2022) *proaktivnost* (preprečevanje varnostne problematike in ne samo obravnava že poznanih problemov, kar vključuje identificiranje potencialnih nevarnosti in vzpostavljanje sistemov zgodnjega opozarjanja, policija in druge institucije pa izvajajo ciljno usmerjene patrulje in preprečujejo kriminalna dejanja pred njihovo izvršitvijo), *prilagodljivost* (ob zavedanju, da se pogoji in varnostne razmere nenehno spreminjajo, poteka nenehno prilagajanje strategij in taktik dela), *trajnost in odpornost* (ustvarjanje skupnosti, ki so trajnostne - učinkovito uporabljajo vire in zmanjšujejo vpliv na okolje; in odporne - lahko prenesejo ali hitro okreva v primeru nepredvidenih, izrednih dogodkov), *inovativnost* (uporaba novih tehnologij, strategij, pristopov in kreativnih idej za izboljšanje uspešnosti in učinkovitosti), *sodelovanje in partnerstvo* (tesno sodelovanje med policijo, redarstvi, zasebnimi varnostnimi podjetji, raziskovalci in drugimi deležniki v mestu. To vključuje pridobivanje informacij iz različnih virov, deljenje informacij, skupen pristop k odkrivanju problemov, rešitev in razvoju preventivnih strategij) in *vključevanje skupnosti* (vključevanje v skupnost in vključevanja članov iz skupnosti v odločanje in reševanje problemov). Med načeli delovanja pametnih skupnosti ima pomembno vlogo *odgovornost in transparentnost* (usmerjenost v vzpostavljanje zaupanja v skupnosti, zagotavljanje, da se ukrepi in odločitve sprejemajo na transparenten način, in da so vpleteni deležniki odgovorni za svoja dejanja), *na podatkih utemeljeno odločanje* (uporaba in združevanje raznovrstnih podatkov in napredne podatkovne analitike za odkrivanje vzorcev, sprejemanje odločitev, optimizacijo dela in izboljšanje storitev) ter *integracija sodobne tehnologije* (uporaba in združevanje naprednih tehnologij (npr. Internet stvari, umetna inteligenca, podatkovna analitika, avtonomna vozila, nosljive naprave, napredni detekcijski sistemi ipd.) za izboljšanje uspešnosti in učinkovitosti pri reševanju problematike v skupnosti).

Med najbolj pereče aktualne probleme, s katerimi se soočajo sleherne lokalne skupnosti, sodijo raznolike varnostne situacije, kot so krize, konflikti, naravne nesreče in kriminaliteta, ki zavirajo razvojne potenciale v skupnostih. Inovativne rešitve, ki se uporabljajo v namene zagotavljanja javne varnosti, tvorijo sistem *varnih skupnosti*. Integracija različnih naprednih informacijskih tehnologij krepi učinkovitost varnostnih procesov v lokalnem okolju. Uporaba naprednih tehnologij omogoča učinkoviteje preprečevati kriminaliteto in varnostne grožnje, večja pripravljenost in odzivnost različnih (varnostnih) organizacij na varnostne dogodke ter posledično prispeva k zagotavljanju varnih, zdravih in kakovostnih okolij bivanja za prebivalce (Bang idr., 2019; Lacinák & Ristvej, 2017). V okvirih pametnih in varnih skupnosti se varnostne organizacije, kot so na primer občinsko redarstvo, inšpekcijske službe, policija, vse bolj opirajo na informacijsko-komunikacijsko tehnologijo, inteligentne sisteme in napredne tehnološke rešitve, ki jim lahko pomagajo pri razreševanju varnostnih izzivov v lokalnem okolju (Tundis idr., 2020). Takšen pristop v literaturi pogosto poimenujejo *pametna policijska dejavnost*, ki predstavlja sodoben pristop policijskega dela, hkrati pa je to tudi novo področje v znanstvenem raziskovanju odzivanja na varnostne izzive.

Pametna policijska dejavnost temelji na oblikovanju inovativnih strategij (npr. pristopov k reševanju problemov, novih oblik sodelovanj, medagencijskih in raziskovalnih partnerstev) na osnovi izkoriščanja prednosti sodobne tehnologije in učinkovitejše uporabe podatkov. V najožjem smislu gre za *na podatkih osnovan pristop* policijske dejavnosti, ki vključuje integracijo raznolikih tehnologij, podprtih z raziskavami in uporabo potencialov velikih podatkov in podatkovne analitike. Tak pristop omogoča pretvorbo podatkov v uporabne informacije, z namenom spodbujanja inovativnosti, izboljšanja učinkovitosti delovanja institucij pluralne policijske dejavnosti v lokalnih okoljih, njene analitike in posledično ocenjevanja uspešnosti dela. Cilj je izboljšati učinkovitost na področju preprečevanja in preiskovanja kriminalitete ter povečati bazo znanja (Afzal in Panagiotopoulos, 2020; Coldren idr., 2013).

Razvojno gledano pionirje pametne policijske dejavnosti v praksi predstavljajo ZDA, kjer se je ta pristop začel intenzivneje razvijati leta 2009. Po prvih poskusih, ki so bili osredotočeni predvsem v iskanje rešitev za zmanjševanje nasilniške in premoženjske kriminalitete s pomočjo analize kriminalnih žarišč in razvijanje specializiranih preventivnih programov ter ustanavljanje delovnih skupin za učinkovito odzivanje

na varnostne probleme, so se kasnejši projekti usmerili v uvajanje nosljivih kamer, raziskovanje povezav med različnimi oblikami kriminalitete, videonadzor javnega prostora in obveščevalno ter napovedno policijsko dejavnost (Coldren idr., 2013). Ta razvojni trend se je prenesel tudi v druge države, razprave in iniciative na tem področju pa so v Evropi aktualne predvsem v zadnjem desetletju. Novejša prizadevanja na področju pametne policijske dejavnosti se ukvarjajo predvsem z možnostmi uporabe novih podatkov in razvojem *napovedne policijske dejavnosti*, napredne kriminalitetne analitike, napovednega profiliranja in analitike socialnih mrež (Afzal in Panagiotopoulos, 2020). Glavno vodilo pametnih in varnih skupnosti je proaktivno zagotavljanje javne varnosti, pri čemer se rešitve ne osredotočajo zgolj na stroškovne in časovne vidike učinkovitega delovanja, temveč tudi na krepitev zadovoljstva in občutka varnosti prebivalcev ter ustvarjanje koristi za vse deležnike v varnostnih procesih (Laufs idr., 2020). V pristopu pametnih in varnih skupnostih se tako združujejo koncepti učinkovitosti, uspešnosti in kakovosti posameznih storitev oziroma produktov.

Pametne skupnosti predstavljajo strateško razvojno usmeritev, ki združuje trajnostni razvoj, varnost in tehnološki napredek. Razvoj pametnih tehnologij in pristopov vpliva na izboljšanje življenjskih standardov, krepitev varnosti in spodbujanje inovacij. Zato nas je zanimalo, kako so te vsebine razvite v slovenskem lokalnem okolju. V študiji, ki jo predstavljamo v nadaljevanju, so sodelovali strokovnjaki, ki so v lokalnih skupnostih odgovorni za upravljanje področja zagotavljanja varnosti.

3 Opis metode, instrumentarija in vzorca

Za potrebe raziskave smo na Fakulteti za varnostne vede Univerze v Mariboru pripravili vprašalnik o razvitosti aktivnosti pametnih skupnosti in pametne policijske dejavnosti v slovenskih občinah. Zanimalo nas je, v kolikšni meri so odločevalci v lokalnih skupnostih pri načrtovanju programov dela in zagotavljanju varnosti osredotočeni na uresničevanje temeljnih načel delovanja pametnih skupnosti (devet načel; Cronbach $\alpha = .921$), kakšna je stopnja razvitosti posameznih področij pametnih skupnosti/mest v občini respondentov (deset področij), tretji vsebinski sklop je bil vezan na trditve, ki se vežejo organizacijo in aktivnosti v povezavi s pametno policijsko dejavnostjo (šest trditev; Cronbach $\alpha = .928$). V zaključku smo respondente prosili, da nam opišejo, kakšne projekte/rešitve s področja pametne policijske dejavnosti ali pametnega razvoja na področju zagotavljanja varnosti so v

njihovi občini preteklosti že izvedli, oziroma, kakšne projekte/rešitve s področja pametne policijske dejavnosti ali pametnega razvoja na področju zagotavljanja varnosti nameravajo v njihovi občini izvesti v prihodnje.

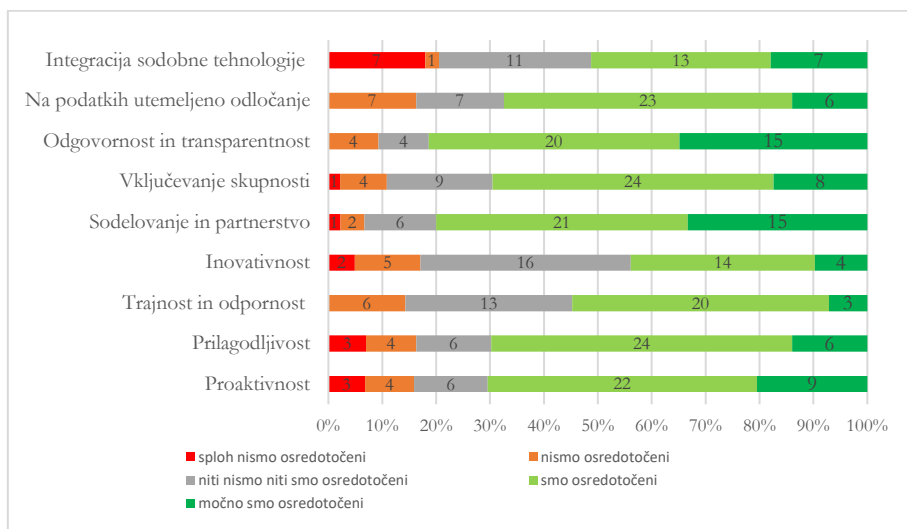
Vprašalnik smo konec avgusta 2023 postavili v e-platformi 1ka.arnes, povezavo do vprašalnika pa smo po elektronski pošti poslali na uradne naslove vseh 212 slovenskih občin. K sodelovanju smo povabili direktorje občinskih uprav in posameznike, odgovorne za varnost v občinah, kot so na primer vodje občinskih redarstev. Sodelovanje v raziskavi je bilo prostovoljno, udeležencem pa smo obljubili zagotovitev anonimnosti njihovih odgovorov. Do 9. septembra 2023 smo prejeli odgovore od 57 respondentov. Skupno je vprašalnik začelo izpolnjevati 105 posameznikov, vendar jih je 48 prenehalo pred dokončanjem. Respondenti so bili večinoma direktorji občinskih uprav (51%), vodje mestnih (občinskih) redarstev (19%) ali vodje medobčinskih uprav in inšpektoratov (30%). Skupina respondentov je obsegala mestne občine (30%), pretežno urbanizirane občine brez statusa mestne občine (28%) in pretežno ruralne občine (42%). Večina respondentov je prihajala iz podravske statistične regije (26%), sledijo respondenti iz pomurske in savinjske regije (13%), osrednjeslovenske regije (11%), jugovzhodne, primorsko-notranjske in goriške statistične regije (6%), obalno-kraške in koroške statistične regije (4%) ter posavske regije (2%). Zgolj iz zasavske statistične regije nismo dobili nobenega odgovora.

4 Rezultati

Razvoj pametnih skupnosti v povezavi z pametno policijsko dejavnostjo temelji na določenih načelih in usmeritvah. Zato smo respondente v raziskavi najprej seznanili s temi načeli, potem pa smo jih prosili, da ocenijo, koliko so pri načrtovanju programov dela in zagotavljanju varnosti v njihovih občinah osredotočeni na uresničevanje zgoraj opisanih temeljnih načel. Rezultati ocene respondentov so prikazani na Sliki 1 v nadaljevanju.

Rezultati kažejo, da odločevalci pri svojem delu pomembno sledijo temeljnim načelom delovanja pametnih skupnosti, saj so pri odločanju vsaj osredotočeni, če že ne močno osredotočeni skoraj na vsa temeljna načela (z izjemo inovativnosti) delovanja pametnih skupnosti. Predvsem so v slovenskih občinah, izhajajoč iz odgovorov respondentov, zavezani načelom odgovornosti in transparentnosti,

sodelovanju in krepitvi partnerstev ter vključevanju skupnosti. Pomembno so osredotočeni tudi na prilagodljivost ter proaktivno delovanje, v manjši meri pa na integracijo sodobne tehnologije, inovativnost ter zagotavljanje trajnosti in odpornosti. Ugotovimo lahko, da je nekaj načel močno uveljavljenih, nižjo stopnjo pa ugotavljamo na področjih, ki so povezana z investicijami (uporaba najsodobnejše tehnologije) in inovativnih pristopih. Žal so respondenti poročali tudi o manjši osredotočenosti na zagotavljanje trajnosti in odpornosti lokalnih skupnosti – anketiranje je potekalo v času neposredno po katastrofalnih poplavah v Sloveniji konec poletja 2023, in so bili, lahko bi sklepali, respondenti kritični do stanja na tem področju.

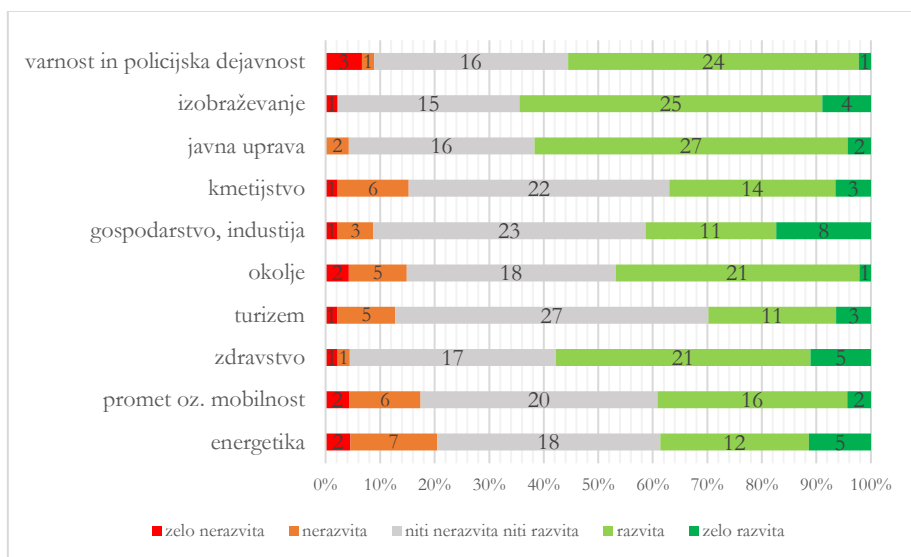

Slika 1: Osredotočenost na temeljna načela delovanja pametnih mest v slovenskih občinah

Vir: lasten

Na sliki 2 v nadaljevanju so prikazane ocene ravni razvoja posameznih področij pametnih skupnosti/mest v določeni občini. Različna področja, kot so energija, promet, zdravje, turizem, okolje, gospodarstvo, industrija, kmetijstvo, javna uprava, izobraževanje ter varnost in policijske dejavnosti, so ocenjena glede na njihov razvoj v skladu s principi pametnega razvoja in pametnih mest. Ocena je razdeljena na pet kategorij: zelo nerazvito, nerazvito, ne nerazvito ne razvito, razvito in zelo razvito. Na podlagi rezultatov lahko ugotovimo, da so področja z največ največ ocen »razvito« in »zelo razvito« izobraževanje, javna uprava in zdravstvo, kot dobro

razvito je ocenjeno tudi področje varnosti in policijske dejavnosti, kot manj razvita pa anketoranci navajajo energetiko, promet in mobilnost ter turizem. Pri večini področij pa smo ugotovili, da večina odgovorov spada med »ne nerazvito ne razvito«, kar nakazuje na potencial za izboljšave in nadaljnji razvoj v skladu s konceptom pametnih mest. Rezultati ponujajo vpogled v to, katera področja v slovenskih občinah so bolj ali manj razvita v kontekstu pametnih mest, kar je strateške upravljalce posameznih področij v slovenskih občinah lahko koristno za načrtovanje prihodnjih razvojnih strategij.

Slika 2: Ocena razvitosti posameznih področij delovanja pametnih skupnosti v Sloveniji

Vir: lasten

V Tabeli 1 v nadaljevanju so prikazani rezultati odgovorov respondentov na trditve, ki se vsebinsko vežejo na aktivnosti v povezavi z udejanjanjem pametnih skupnosti in pametne policijske dejavnosti. Anketiranci so kot relativno dobro razvite ocenili *varovanje podatkov in varstvo osebnih podatkov*, ki s povprečno oceno 3.23 (S.O. = 1.04) kaže, da je na tem področju dosežena relativno visoka raven zaupanja in zadovoljstva ter trditve »Vpliv uvajanja pametne policijske dejavnosti na razvoj in konkurenčnost lokalne skupnosti«. S povprečno oceno 3.57 (S.O. = 1.07) so ocene na tem področju med najvišjimi, kar kaže na optimizem glede pozitivnih učinkov pametne policijske dejavnosti na lokalno skupnost.

Nasprotno, področja, kjer nastajajo problemi ali so manj razvita, vključujejo *ustrezno infrastrukturo za pametno policijsko dejavnost* – s povprečno oceno 2.26 (S.O. = 0.99) so ocene na tem področju med najnižjimi, kar nakazuje na pomisleke in pomanjkljivosti glede infrastrukture. Pri oceni *nadzora in evalvacija aktivnosti v okviru pametne policijske dejavnosti* smo izmerili povprečje 2.78 (S.O. = .97), kar nakazuje, da obstaja potreba po izboljšavah na področju nadzora in evalvacije aktivnosti. Ti rezultati kažejo, da medtem ko so nekatera področja, kot sta varovanje podatkov in vpliv na lokalno skupnost, relativno dobro razvita, so druga področja, kot sta infrastruktura in nadzor, področja, kjer je potreben dodaten razvoj in izboljšave.

Na koncu smo anketirance prosili, da na kratko opišejo, kakšne projekte/rešitve s področja pametne policijske dejavnosti ali pametnega razvoja na področju zagotavljanja varnosti so v njihovi občini v preteklosti že izvedli. Anketiranci so poročali o 27 različnih aktivnostih, velika večina jih je bil vezana na urejanje cestnega prometa (na primer, več jih je poročalo o namestitvah prikazovalnikov hitrosti, tabel »Vi vozite«, opozorilnih tabel za prekoračitev hitrosti, postavitvi stacionarnega merilnika hitrosti, mobilni aplikaciji za meritve hitrosti in proaktivnem usmerjanju nadzora hitrosti s pomočjo elektronskega zajema podatkov). V povezavi z urejanjem prometa so respondenti poročali tudi o pametnih parkirnih sistemih, pametnem nadzoru parkirišč, digitaliziranem omejevanju vrste prometa v peš conah in o zbiranju podatkov o prometu z uporabo senzorjev. Zelo pogosto so poročali tudi o vzpostavitvi nadzornih kamer, o videonadzoru določenih javnih parkirišč, o zmanjševanju vandalizma na javnih objektih z videonadzorom ter opremljanju vozil javnega potniškega prometa s kamerami. Poročali so tudi o vzpostavitvi varovane soseke, o izvajanju skupnih patrolj, o integraciji varnostnih sistemov na določenih zgradbah s povezavo z varnostnim podjetjem. Med projekte so uvrstili tudi sisteme o spremljanju proženja zemeljskih plazov ter vzpostavitvi socialnih omrežij za komuniciranje s prebivalci.

Glede projektov/rešitve s področja pametne policijske dejavnosti ali pametnega razvoja na področju zagotavljanja varnosti v prihodnje so poročali o namenu vzpostavitve nadzornih kamer na javnih prostorih, postavitvi samodejnih merilcev hitrosti pred osnovnimi šolami ter stacionarnih merilnikov hitrosti v povezavi z video-nadzornim sistemom. Zanimiv pa je bil tudi naslednji komentar: *»Idej je veliko vendar predvsem na področju varstva osebnih podatkov trčimo na ovire formalne narave pri uvajanju novih tehnologij tehničnega nadzora in spremljanja prostora v smislu varnostnega nadzorstva«.*

Tabela 1: Ocena aktivnosti v povezavi s pametno policijsko dejavnostjo v slovenskih občinah

	Sploh se ne strinjam	Se ne strinjam	Niti se strinjam niti se ne strinjam	Se strinjam	Močno se strinjam	M	S.O.
Pri načrtovanju projektov/aktivnosti pametne policijske dejavnosti imamo ustrezno politično podporo.	3 (8%)	4 (11%)	13 (34%)	11 (29%)	7 (18%)	3.31	1.16
Pri načrtovanju projektov/aktivnosti pametne policijske dejavnosti imamo ustrezno infrastrukturo.	5 (12%)	12 (29%)	14 (34%)	9 (22%)	1 (2%)	2.26	.99
Pri načrtovanju projektov/aktivnosti pametne policijske dejavnosti imamo ustrezne kadrovske zmogljivosti (znanja in kompetence).	6 (15%)	8 (20%)	10 (24%)	15 (37%)	2 (5%)	2.89	1.18
Zagotovljeno imamo zadostno in ustrezno varovanje podatkov in varstva osebnih podatkov za implementacijo projektov/aktivnosti pametne policijske dejavnosti.	4 (10%)	3 (7%)	14 (33%)	18 (43%)	3 (7%)	3.23	1.04
Aktivnosti v okviru pametne policijske dejavnosti so ustrezno nadzorovane in evalvirane.	4 (11%)	7 (20%)	14 (40%)	10 (29%)	0 (0%)	2.78	.97
Uvajanje aktivnosti v okviru pametne policijske dejavnosti bi okrepilo razvoj in konkurenčnost lokalne skupnosti.	3 (8%)	1 (3%)	11 (28%)	19 (48%)	6 (15%)	3.57	1.07

Glede projektov/rešitve s področja pametne policijske dejavnosti ali pametnega razvoja na področju zagotavljanja varnosti v prihodnje so poročali o namenu vzpostavitve nadzornih kamer na javnih prostorih, postavitvi samodejnih merilcev hitrosti pred osnovnimi šolami ter stacionarnih merilnikov hitrosti v povezavi z video-nadzornim sistemom. Zanimiv pa je bil tudi naslednji komentar: *»Idej je veliko vendar predvsem na področju varstva osebnih podatkov trčimo na ovire formalne narave pri uvajanju novih tehnologij tehničnega nadzora in spremljanja prostora v smislu varnostnega nadzorstva«.*

5 Zaključek

Ugotovitve raziskave ponujajo vpogled v trenutno stanje in potencial za nadaljnji razvoj pametnih skupnosti in pametne policijske dejavnosti v Sloveniji. Če povzamemo glavne ugotovitve raziskave, potem lahko rečemo, da odločevalci v slovenskih občinah uspešno sledijo temeljnemu načelom pametnih skupnosti. Posebno pozornost namenjajo načelom odgovornosti, transparentnosti, sodelovanja, krepitvi partnerstev in vključevanju skupnosti. Manjša osredotočenost je zaznana na področjih, ki zahtevajo večje investicije, kot je uporaba najsodobnejše tehnologije. Z vidika razvoja posameznih področij lahko ugotovimo, da so po mnenju respondentov najbolj razvita izobraževanje, javna uprava in zdravstvo, kot dobro razvito je ocenjeno tudi področje varnosti in policijske dejavnosti. Z vidika pametne policijske dejavnosti so bile na področju varovanja podatkov in vpliva pametne policijske dejavnosti na lokalno skupnost doseženo relativno visoke ravni zaupanja in zadovoljstva. Po drugi strani pa obstajajo pomisleki glede infrastrukture in potreba po izboljšavah v nadzoru in evalvaciji aktivnosti.

Ugotovimo lahko, da ima dosednji razvoj pametnih skupnosti pozitiven vpliv na življenje prebivalcev v lokalnih okoljih na različnih področjih. Pametne skupnosti z uporabo tehnologije izboljšujejo storitve, kot so upravljanje prometa, energetska učinkovitost in zbiranje odpadkov, kar prispeva k *boljši kakovosti življenja prebivalcev*. Napredni nadzorni sistemi in tehnologije, kot so pametne kamere in senzorji, lahko pomagajo pri preprečevanju kriminala in izboljšanju odzivnosti v nujnih primerih, kar zagotavlja *varnejše okolje za prebivalce*. Pametne skupnosti pogosto privabljajo podjetja in talent, kar, skupaj z inovacijami v tehnologiji, prispeva k *gospodarskemu razvoju*. Pametne skupnosti se osredotočajo tudi na trajnostne prakse, kot so pametno upravljanje z viri in zmanjšanje ogljičnega odtisa, kar je ključnega pomena za *obranjanje okolja in s tem krepijo okoljsko trajnost*. Tehnologija omogoča boljše upravljanje

mest in vključevanje prebivalcev v odločevalske procese, kar vodi k *večji transparentnosti, vključenosti* in preko tega h *krepitvi (občutka) skupnosti*. Pametne skupnosti *spodbujajo inovacije in izobraževalne priložnosti*, saj nudijo platformo za razvoj in testiranje novih tehnologij in tako delujejo vključujoče in nediskriminatorno.

Literatura

- Afzal, M., & Panagiotopoulos, P. (2020). Smart Policing: A Critical Review of the Literature. V: Lecture Notes in Computer Science (including subseries Lecture Notes in Artificial Intelligence and Lecture Notes in Bioinformatics): Vol. 12219 LNCS. https://doi.org/10.1007/978-3-030-57599-1_5
- Bang, J., Lee, Y., Lee, Y. T., & Park, W. (2019). AR/VR based smart policing for fast response to crimes in safe city. Adjunct Proceedings of the 2019 IEEE International Symposium on Mixed and Augmented Reality, ISMAR-Adjunct 2019, 470–475. <https://doi.org/10.1109/ISMAR-Adjunct.2019.00126>
- Coldren, J. R., Huntoon, A., & Medaris, M. (2013). Introducing Smart Policing: Foundations, Principles, and Practice. *Police Quarterly*, 16(3), 275–286. <https://doi.org/10.1177/1098611113497042>
- Lacinák, M., & Ristvej, J. (2017). Smart City, Safety and Security. *Procedia Engineering*, 192, 522–527. <https://doi.org/10.1016/j.proeng.2017.06.090>
- Laufs, J., Borrión, H., & Bradford, B. (2020). Security and the smart city: A systematic review. *Sustainable Cities and Society*, 55(July 2019). <https://doi.org/10.1016/j.scs.2020.102023>
- Prislan Mihelič, K.; Pečjak, T.; Lobnikar, B. (2022). Policijska dejavnost v pametnih trajnostnih skupnostih : pomen sodobne tehnologije za policijsko delo. V: Meško, G. (ur.), Kokoravec, I. (ur.). 8. nacionalna konferenca o varnosti v lokalnih skupnostih: cilji trajnostnega razvoja in varnost v lokalnih skupnostih. Maribor: Univerza v Mariboru, Univerzitetna založba: Fakulteta za varnostne vede. Str. 45-64, <https://press.um.si/index.php/ump/catalog/book/724>,
- Tulumello, S., & Iapaolo, F. (2022). Policing the future, disrupting urban policy today. Predictive policing, smart city, and urban policy in Memphis (TN). *Urban Geography*, 43(3), 448–469. <https://doi.org/10.1080/02723638.2021.1887634>
- Tundis, A., Kaleem, H., & Mühlhäuser, M. (2020). Detecting and tracking criminals in the real world through an IoT-based system. *Sensors*, 20(13), 1–27. <https://doi.org/10.3390/s20133795>

